

Grups, Relacions i Xarxes

2014/2015

Codi: 43143

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313769 Antropologia: Recerca Avançada i Intervenció Social	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Hugo Valenzuela García

Correu electrònic: Hugo.Valenzuela@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Montserrat Ventura Oller

Diana Marre

Josep Lluís Mateo Dieste

Prerequisits

No hay prerequisites

Objectius

Este módulo forma parte de la Especialidad E2.Espacios y relaciones transnacionales. Por una parte, procura el conocimiento de las principales metodologías y desarrollos teóricos contemporáneos relacionados con el análisis de grupos y los fenómenos globales que capaciten para la conceptualización teórica y metodológica relacionada con grupos y sus relaciones socioculturales. Se trata de ser capaz de elegir un marco teórico y una opción metodológica adecuada y acorde a los nuevos fenómenos transnacionales para profundizar en el análisis de fenómenos concretos de la realidad globalizada y revisar de paradigmas clásicos a la luz de los nuevos fenómenos socioculturales y económicos. Por otra parte, el módulo se orienta al análisis etnográfico e histórico-antropológico del devenir de categorías y clasificaciones socio-culturales en contextos político-culturales diversos (impartido por miembros del grupo Antropología e Historia de la Construcción de Identidades Sociales y Políticas (AHCISP) del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB)

Objetivos:

- Conocer las principales metodologías y desarrollos teóricos contemporáneos relacionados con el análisis de grupos y los fenómenos globales.
- Revisión de los paradigmas clásicos a la luz de los nuevos fenómenos socioculturales y económicos.
- Conocer textos teóricos clave sobre la ambivalencia de las identidades y de las clasificaciones sociales.
- Elegir un marco teórico y una opción metodológica adecuada y acorde a fenómenos transnacionales específicos.
- Profundizar en el análisis de fenómenos concretos de la realidad globalizada.

Competències

- Conèixer els desenvolupaments epistemològics i metodològics relatius a la recerca en antropologia i a la intervenció social en contextos de diversitat cultural.
- Conèixer i aplicar els dissenys teòrics i metodològics, les estratègies i les tècniques de recollida i anàlisi de dades específiques per a fer recerques flexibles i emergents en antropologia.
- Defensar arguments i justificar una idea amb claredat i precisió, d'una manera apropiada al context, valorant les aportacions d'altres persones
- Fer recerca etnogràfica i teòrica sobre qüestions antropològiques vinculades amb les identitats i les transnacionalitats.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
- Relacionar de manera sistemàtica conceptes, teories i orientacions teòriques de la disciplina per a analitzar contextos etnogràfics específics.
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el context històric i cultural d'una orientació teòrica o una teoria antropològica.
2. Aplicar els coneixements adquirits i resoldre problemes en contextos etnogràfics particulars
3. Comunicar conclusions en un context de presentació d'un treball d'investigació antropològic.
4. Escollir els arguments adequats en les presentacions orals i escrites i justificar-los amb claredat i precisió, de forma apropiada per al context i valorant les aportacions d'altres persones.
5. Establir relacions i xarxes entre persones en un context d'investigació sobre diversitat.
6. Estudiar les relacions que estableixen els grups amb els hàbits culturals dels seus llocs d'origen.
7. Fer servir les tècniques de les xarxes socials en la recollida i l'anàlisi de dades.
8. Identificar elements rellevants en documents institucionals i textos científics que permetin formular judicis i reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques en antropologia.
9. Identificar en les monografies etnogràfiques diferències que es corresponen amb contextos del saber nacionals i ètnics amb diferents perspectives de gènere.
10. Identificar situacions socioculturals particulars i la seva relació amb fenòmens globals en investigacions antropològiques específiques.
11. Reconèixer i fer servir les tecnologies de la informació i de la comunicació d'acord amb el context etnogràfic de recerca o d'intervenció triat.

Continguts

Contenidos:

1. Análisis de redes transnacionales

[Prof. Responsable: José Luis Molina] (4 sesiones, 8 horas)

1. Conceptos básicos de transnacionalismo
2. Redes transnacionales: casos I.
3. Redes transnacionales: casos II.

4. Aplicaciones y evaluación.

2. Infancia y juventud en el mundo contemporáneo

[Prof. Responsable: Diana Marre] (8 sesiones, 16 horas)

1. Presentación del curso. La infancia en Antropología. Historia de la infancia y la juventud

2. Qué es un niño-a?

3. El inicio de la Infancia

4. Adolescencia y juventud: el fin de la infancia?

5. Infancia, Familia y Pares.

6. 'Gobernabilidad', 'disciplinamiento' y derechos

7. Infancia y juventud y sexualidad

8. El valor social y económico de niños-as y jóvenes: jugar o trabajar?

3. Sistemas de clasificación social

[Prof. Responsable: Montserrat Ventura] (8 sesiones, 16 horas)

1. Presentación: Hacer la diferencia

2. De mezclas, parentescos y filiaciones: el mundo árabe-musulmán

3. Criollismo, mestizaje y pureza de sangre: la Compañía de Jesús en el Perú (XVI-XVIII)

4. ¿De qué hablamos cuando hablamos de "raza"?

5. La nación no admite mezclas: el caso catalán

6. Sefardíes en la España contemporánea: entre nacionalismo, antisemitismo y filosefardismo

7. Censos indígenas: categorías sociales del poder

8. Discusión final

4. Formas emergentes de trabajo y consumo

[Prof. Responsable: Hugo Valenzuela] (7 sesiones, 14 horas)

1. Globalización: Conceptos básicos. El complejo mundo que habitamos

Conceptos, perspectivas teóricas, historia de la globalización.

2. El Trabajo: una lectura antropológica.

Evolución del pensamiento sobre el trabajo

3. El Consumo: consumo, luego existo.

Aproximación antropológica al consumo: culturalismo, procesualismo, materialismo.

Metodologia

- Clases magistrales/expositivas
- Lectura y análisis de artículos / informes de interés

- Presentación/exposición oral de trabajos
- Participación en actividades complementarias
- Debates
- Prácticas de laboratorio
- Estudio personal

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases magistral/es/expositivas	56,25	2,25	1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Presentación/exposición oral de trabajos	56,25	2,25	2, 3, 4, 11
Tipus: Autònomes			
Elaboración de trabajos	32	1,28	3, 4, 11
Estudio personal	40	1,6	1, 9, 10
Lectura y análisis de artículos/informes de interés	40	1,6	1, 9, 10

Avaluació

- Asistencia y participación activa en clase: 20%
- Entrega de informes/trabajos en cada bloque: 30%
- Ensayo individual de módulo: 50%

Para poder ser evaluado/a, el/la estudiante deberá asistir a un mínimo del 80% de las sesiones presenciales y entregar todos los trabajos, informes y evidencias evaluables requeridos, así como el ensayo individual. Para superar el módulo, el ensayo individual deberá estar aprobado con una nota mínima de 5/10. La calificación final del módulo resultará de la ponderación establecida para cada una de dichas evidencias. Con carácter general, la no presentación de cualquiera de ellas supondrá la calificación de "No presentado". En casos excepcionales, debidamente justificados, la comisión del programa de máster podrá resolver un procedimiento alternativo de evaluación.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Asistencia y participación activa en clase	20%	0	0	2, 3, 4
Ensayo individual de módulo	50%	0	0	1, 3, 4, 9, 10, 11
Entrega de informes/trabajos	30%	0,5	0,02	3, 4, 11

Bibliografia

1. Análisis de redes transnacionales

Molina, JL; Petermann, S. & A. Hertz. (2012). Defining and Measuring Transnational Fields, MMG Working Papers Print, 16-12.

Molina JL, Lozares C, Lubbers MJ. (2012). The Geographical Distribution of the Personal Networks of People Living in Catalonia: a dual society. Grafo Working Papers, 1.

Rindoks, A., Penninx, R. & J. Rath (2006). "Gaining from Migration: What works in networks? Examining economically related benefits accrued from greater economic linkages, migration processes, and diasporas." Report prepared for the OECD Development Centre. IMISCOE Working Paper No. 13.

2. Infancia y juventud en el mundo contemporáneo

Hardman, C. (1973) 'Can There be an Anthropology of Children?', Journal of the Anthropological Society of Oxford IV: 85-99; reprinted in Childhood 8(4), 2001: 501-517.

Lancy, D. (2008). The Anthropology of Childhood. Cherubs, Chattel, Changelines. Cambridge: Cambridge University Press.

Levine, Robert A. (2007) "Ethnographic Studies of Childhood: A Historical Overview" American Anthropologist, 109(2): 247-260.

Marre, D. (2011). "Cambios en la cultura de la adopción y de la filiación". Chacón, F. y Bestard, J., dir. Familias. Historia de la sociedad española (del final de la Edad Media a nuestros días). Madrid: Cátedra, pp. 893-952. ISBN: 978-84-376-2877-6.

Montgomery, H. (2009). An Introduction to Childhood. Anthropological Perspectives on Children's Lives. London: Wiley-Blackwell.

3. Sistemas de clasificación social

Amselle, J.L. (1999). Logiques métisses. Anthropologie de l'identité en Afrique et ailleurs. Paris: Payot.

Amselle, Jean-Loup. 2007. "Mestissatge, connexió i triangulació de cultures", Revista d'Etnologia de Catalunya, 30, pp. 81-89

Gruzinski, S. (2000). El pensamiento mestizo. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica.

Kuper, A. (2003). "The return of the native", Current Anthropology, 44:389-402.

Stolcke, V. (2007). "Los mestizos no nacen sino que se hacen", Verena Stolcke & Alexandre Coello (eds.), Identidades Ambivalentes en América Latina (Siglos XVI-XXI), Barcelona: Bellaterra.

Ventura, Montserrat (ed.). (2010). Fronteras y mestizajes. Sistemas de clasificación social en Europa, América y África, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.

Ventura, M., A. Surrallés, M.Ojeda, J.-LL.Mateo, M. Martínez Mauri, S. Kradolfer, P. Domínguez, A.Coello, M. Clua, A. Bogaert Van den, V. Stolcke 2014 "Métissages: étude comparative des systèmes de classification sociale et politique", Anthropologie et sociétés, 38(2).

4. Formas emergentes de trabajo y consumo

Cook, Scott (2004) Understanding Commodity cultures. Explorations in Economic Anthropology with Case Studies from Mexico. Rowan and Littlefield.

Eriksen, Thomas Hylland (ed.) (2003) Globalisation. Studies in Anthropology. London: Pluto Press.

Freidson, Eliot (2001) Professionalism. The Third Logic on the Practice of Knowledge. Chicago. University of Chicago Press

Friedman, Jonathan (1994) Consumption and identity. Harwood Academic Publishers.

Kearney, Michael (1995). "The local and the global: The Anthropology of Globalization and Transnationalism", Annual Review of Anthropology 1995, 24: 547-65.

Lewellen, Ted C. (2002). The Anthropology of Globalization. Cultural anthropology Enters the 21st Century. London: Bergin and Garvey.

Scase, Richard (2002) Living in the Corporate Zoo. Life and Work in 2010. Oxford: Capstone Publishing Limited.

Schaeffer, Robert K. (2003) Understanding Globalization. The Social Consequences of Political, Economic and Environmental Change. Rowan and Littlefield.